# DISCURSUL DIDACTIC ŞI MODELUL ÎNVĂŢĂRII CREATIVE

***Daniela NOVAC***

CZU: 81`42:37.02 danna.novac@gmail.com

*In the context of modern education, the didactic discourse and the model of creative learning represent the essential components for the development of skills and critical thinking in students. Through these elements, the aim is to transform the learning process into a captivating and interactive experience that encourages imagination, exploration, and creative problem-solving.*

În prezent, educația este tot mai mult centrată pe dezvoltarea gândirii critice, a abilităților de rezolvare a problemelor și a creativității. Modelul tradițional de predare, bazat pe transmiterea pasivă a informațiilor, este tot mai puțin adecvat pentru a răspunde nevoilor și cerințelor elevilor în secolul XXI. În schimb, se pune tot mai mult accent pe implicarea activă a elevilor în procesul de învățare, pe promovarea abordărilor inovatoare și stimularea creativității.

Prin cercetarea și analiza discursului didactic, se poate identifica modul în care profesorii comunică și interacționează cu elevii în clasă. Aceasta poate contribui la dezvoltarea unui discurs didactic mai eficient, care să favorizeze participarea activă și implicarea creativă a elevilor în procesul de învățare. În același timp, modelul învățării creative pune accent pe explorarea liberă, pe colaborare, pe generarea de idei și pe rezolvarea problemelor într-un mod inovator.

Discursul didactic este o formă specifică de comunicare învățător-elev, profesor-student, care are ca scop transmiterea de cunoştinţe şi formarea deprinderilor şi abilităților necesare pentru dezvoltarea personală și profesională a elevilor. Vasile Dospinescu identifică discursul didactic drept „orice discurs care își propune să transmită informații și cunoștințe unui destinatar genetic” [2, 48]. Pentru a fi eficient, discursul didactic trebuie să fie adaptat la nivelul de dezvoltare intelectuală și la stilul de învățare al fiecărui elev în parte. Astfel, profesorii trebuie să fie capabili să identifice nevoile și interesele elevilor, să ofere exemple concrete și să încurajeze întrebările și discuțiile, pentru a crea un mediu de învățare activ și interactiv.

O cale sigură de învățare activă și interactivă este explorarea creativității. Conceptul de creativitate, definit din perspectivă socială, prezintă capacitatea individului de a introduce ceva nou în lume, iar perspectiva psihologică prezintă creativitatea ca fiind „un complex de însușiri și aptitudini psihice care, în condiții favorabile, generează produse noi și de valoare pentru societate” [1, 621].

Astăzi, orice muncă solicită şi multă gândire creativă, în ciuda faptului că gândirea creativă nu are nimic în comun cu arta. Creativitatea, în acest sens, este capacitatea de

a veni cu ceva nou, adică a gândi despre lucruri noi sau a gândi altfel, cum menţiona Roger von Oech, „a gândi în afara cutiei”.

Este adevărat că unele persoane sunt mai creative decât altele, dar la fel de adevărat este şi faptul că gândirea creativă poate fi dezvoltată prin exersare. Realitatea arată că persoanele creative pot concepe noi modalităţi de a îndeplini sarcini, a rezolva probleme sau a face faţă provocărilor. Acestea, de regulă, aduc o altă perspectivă – proaspătă, chiar mai puţin ordinară, activităţii lor şi, astfel, pot ajuta instituţii sau organizaţii să-şi îmbunătăţească productivitatea. Prin urmare, abilitatea de a gândi creativ la locul de muncă este capacitatea persoanei de a concepe noi modalităţi de realizare a sarcinilor, de rezolvare a problemelor şi de abordare a provocărilor. Gândirea creativă devine o deprindere de viaţă, care trebuie dezvoltată şi educată la actualii elevi.

Discursul didactic poate fi un instrument puternic în stimularea creativităţii elevilor, dacă este folosit în mod adecvat. Iată câteva moduri în care discursul didactic poate ajuta la stimularea creativităţii elevilor:

- dezvoltarea gândirii critice;
- promovarea imaginativităţii;
- crearea unui mediu sigur pentru experimentare;
- încurajarea colaborării şi comunicării;
- susţinerea învăţării experienţiale;
- încurajarea curiozităţii.

Modelul învăţării creative pune accentul pe dezvoltarea abilităţilor cognitive, a creativităţii şi a gândirii critice la elevi. Acest model încurajează explorarea, descoperirea şi inovaţia prin intermediul activităţilor şi proiectelor care solicită gândirea nonconformistă şi rezolvarea creativă a problemelor. Elevii sunt încurajaţi să îşi dezvolte imaginaţia, să-şi exprime ideile în mod original şi să îşi asume riscuri în procesul de învăţare. Prin astfel de experienţe, ei îşi dezvoltă abilităţi esenţiale pentru adaptarea la schimbările şi pentru rezolvarea problemelor complexe din societatea contemporană.

Creativitatea este o abordare integrată prin care elevii devin protagonişti activi în propria lor învăţare şi dezvoltă abilităţi esenţiale, cum ar fi rezolvarea problemelor, comunicarea eficientă şi colaborarea în echipă. Abordarea dată necesită utilizarea celor „cinci dimensiuni ale gândirii creative: *imaginaţie*, *curiozitate*, *tenacitate*, *colaborativitate*, *disciplină*” [3, 23.].

Creativitatea este o abilitate esenţială în lumea de astăzi şi poate fi dezvoltată prin exerciţiu şi practică. Pentru a dezvolta creativitatea elevilor în sala de clasă, este important să se creeze un mediu sigur şi confortabil, care să îi încurajeze să îşi exprime ideile şi să îşi asume riscuri. Metodele de dezvoltare a creativităţii trebuie să fie variate şi adaptate la nevoile şi preferinţele elevilor. Cadrul didactic e cel ce inspiră şi poate induce elevilor o stare de tensiune creatoare prin formularea corespunzătoare a sarcinilor didactice.

**Referințe:**

1. Cucoș C. (coord.) Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice. Iași: Editura Polirom, 2009.
2. Dospinescu Vasile. Semiotică și discurs didactic. București: Editura Didactică și Pedagogică, R. A., 1998.
3. Lucas Bill, Spencer Ellen. Predarea gândirii creative: dezvoltarea elevilor și studenților care generează idei și gândesc critic, traducere Zaharia Anca, Bucureşti: Editura Didactica Publishing House, 2020.

*Recomandat*
***Elena VARZARI,*** *dr., conf. univ.*